

TÜRKİYE-AVRASYA İŞ KONSEYLERİ

**COVID-19 SALGINININ KIYMETLİ
EVRAK HUKUKU, ŞİRKETLER HUKUKU
VE SÖZLEŞMELER HUKUKU ÜZERİNDEKİ
ETKİLERİ**

29 Mayıs 2020

TÜRKİYE-AVRASYA İŞ KONSEYLERİ

COVID-19 SALGINININ KIYMETLİ EVRAK HUKUKU, ŞİRKETLER HUKUKU VE SÖZLEŞMELER HUKUKU ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

29 Mayıs 2020

Zoom Online Konferans Sistemi

Konuşmacılar

- **MİTHAT YENİGÜN**

Türkiye-Avrasya İş Konseyleri Koordinatör Başkanı

- **YÜKSEL YILDIRIM**

Türkiye-Kazakistan İş Konseyi Başkanı

- **AV. GÖRKEM GÖKÇE**

*Türkiye-Kazakistan İş Konseyi Yürütme Kurulu Üyesi / Gökçe
Avukatlık Ortaklığı Yönetici Ortağı*

- **DOÇ. DR. ALİ PASLI**

*İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Ana
Bilim Dalı Öğretim Üyesi*

- **DR. KÜRŞAD YAĞCI**

*İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Ana
Bilim Dalı Öğretim Üyesi*

TOPLANTI NOTU

29 Mayıs 2020 tarihinde DEİK Türkiye-Kazakistan İş Konseyi Başkanı Sayın Yüksel Yıldırım moderatörlüğünde “COVID-19 Salgınının Kıymetli Evrak Hukuku, Şirketler Hukuku ve Sözleşmeler Hukuku Üzerindeki Etkileri” başlıklı seminer düzenlendi.

120 kişinin katıldığı seminerde salgın nedeniyle firmaların karşılaştığı hukuki sorunlar ve bunların çözümü için izlenmesi gereken yöntemler ilgili mevzuat ve yerleşik uygulamalar ışığında masaya yatırıldı. Özellikle COVID-19 sürecinde çek ibrazı, şirketlerin Genel Kurul ve Yönetim Kurulu toplantılarının yapılamaması nedeniyle ortaya çıkan hukuki durum, kar payı dağıtımı, salgının mücbir sebep bağlamında ele alınması için gerekli koşullar ve bunun sözleşmeler üzerindeki etkileri somut örnekler verilerek değerlendirildi.

YÜKSEL YILDIRIM

Türkiye-Kazakistan
İş Konseyi Başkanı

Birkaç ay önce kimsenin tahmin bile edemediği olağanüstü bir dönemden geçtiğimiz bu günlerde dünyanın eskisi gibi olmayacağını, özellikle de ekonomide ve ticaret hayatında dengelerin yeniden kurulacağını ve bundan bütün firmaların etkileneceğini hepimiz görüyoruz.

Salgın nedeniyle özel sektörün karşılaştığı sorunların ekonomik, sosyal ve hukuki açıdan birçok boyutu vardır. Bunların çözümü sırasında firmalarla devlet kurumları, müşteriler, tedarikçiler ve diğer paydaşlar arasında sağlıklı bir iletişim kurulması, sorunların nicelik ve nitelik bakımından ele alınarak, gerçekçi çözümler üretilmesi çok önemlidir. Hiç kuşkusuz, içinde bulunduğumuz koşullarda en fazla öne çıkan konu salgının doğurduğu hukuki sonuçların rasyonel şekilde değerlendirilmesi ve bütün paydaşları tatmin edecek çözümlerin bulunmasıdır. Çünkü en basit bir ticari işlem bile alıcı ve satıcı dışında birden fazla paydaşı ilgilendirmektedir, bunlar arasında tedarikçiler, lojistikçiler vs. sektör temsilcileri vardır. Dolayısıyla, firmalarımızın salgın döneminde ve akabinde ticari faaliyetler ve sözleşmelerin ifası sırasında ortaya çıkabilecek hukuki sorunlarla ilgili bilgilendirilmesi ihtiyacı her zamankinden daha önemli hale gelmektedir.

Bugünkü seminerimiz bu ihtiyaç doğrultusunda firmalarımıza katkıda bulunmaya yönelik atılan bir adımdır. Seminerin düzenlenmesi önerisi Türkiye – Kazakistan İş Konseyimizin Yürütme Kurulunda temsil edilen Gökçe Avukatlık Ortaklığı Yönetici Ortağı Sayın Görkem Gökçe'den geldi. Ayrıca, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden çok değerli Hocalarımız da davetimizi kabul ederek bize katkıda bulundular, hepsine ayrı ayrı teşekkür ederiz.

MİTHAT YENİGÜN

Türkiye-Avrasya
İş Konseyleri Koordinatör Başkanı

Tedarik zincirlerinin kırılma noktasına geldiği, müşteri ve pazar kayıplarının arttığı, stok maliyetlerinin yükseldiği, ticari taşımacılık – lojistik alanında ciddi sıkıntılar ve maliyet artışlarının yaşandığı ve işgücü piyasasında dengelerin bozulduğu bir ortamdayız. Bu durum risk ve belirsizlikleri artırmaktadır. Ticaret ve yatırım faaliyetlerinin önündeki en büyük engel de belirsizliktir. Devletimizin aldığı önlemler ve ilgili kurumların çalışmaları özel sektörümüzün yükünü önemli ölçüde hafifletse de, bunların ekonomik ağırlıklı tedbirler olduğu unutulmamalıdır. Nitekim, firmalar ticari kuruluşlardır ve faaliyetlerinin çerçevesini dayandıkları mevzuat ve paydaşları ile yaptıkları sözleşmeler oluşturmaktadır. Dolayısıyla, ilgili mevzuat ve sözleşmelerden kaynaklı hak ve yükümlülükleri; müşteriler, tedarikçiler ve diğer paydaşları ile olan ilişkilerinde yaşanan sorunlar ve bunların çözüme kavuşturulması için alınması gereken tedbirler konuyu farklı bir boyut olan hukuk alanına taşımaktadır.

İçinde bulunduğumuz ortamda firmalarımız sözleşmelerden kaynaklı haklarını tabii ki elde etmeliler, fakat bu süreçten herkesin etkilendiğini de unutmamak lazım. Yani işbirliği yaptığımız kurumlar ve diğer firmalar nezdinde hukuki bir süreç başlatıyorsak, “ne pahasına olursa olsun mutlaka kazanmalıyım” yaklaşımından ziyade, karşıdaki muhatapların durumunu da gözeterek, her iki taraf için en makul çözümün bulunması önceliğimiz olmalı. Güvendiğimiz ve yıllardır iş yaptığımız müşteriler, malımızı taşıyan lojistik firmaları, üretimimizin devamını sağlayan tedarikçiler ve firmalarımızı ayakta tutan çalışanlarımızla dayanışma içinde, onların da ayakta kalmasını sağlayacak şekilde hukuki çözümlere odaklanmamız gereken bir dönemdeyiz. Salgın geçecek, ama güvenilir paydaşlara her zaman ihtiyacımız olacaktır. Bu anlamda hukuk firmalarımızın da birer çözüm ortağı olarak önemli danışmanlık görevi üstleneceğine inanıyorum.

AV. GÖRKEM GÖKÇE

Türkiye-Kazakistan
İş Konseyi Yürütme Kurulu Üyesi /
Gökçe Avukatlık Ortaklığı Yönetici Ortağı

COVID-19'a hazırlıksız yakalandığımız sık sık dile getirilse de, başta Dünya Sağlık Örgütü olmak üzere, uluslararası kuruluşlar ve konunun uzmanları daha önce benzer bir pandemi beklediklerini ifade etmekteydi. Yapılan bu uyarıların özellikle gelişmiş ülkeler tarafından fazla dikkate alınmaması hepimizi ağır bir tabloyla karşı karşıya bıraktı.

Dünya Ekonomik Forumu tarafından yayınlanan raporda uluslararası ticaret hacminin yüzde 27 oranında gerileyeceği, turizm endüstrisinin yüzde 58 ila yüzde 78 oranında daralacağı tahmin edilmektedir. ABD ve diğer gelişmiş ülkelerdeki son ekonomik veriler de COVID-19'un ciddi bir iktisadi krize neden olacağını ortaya koymaktadır.

Salgının ekonomik hayatta doğurduğu sonuçların hukuk sistemine de ciddi etkileri söz konusudur. Şirketlerin ödeme dengelerinde yaşanan bozulmalar, likidite sorunları, imalat ve dış ticaret verilerinde gerilemeler neticesinde özellikle sözleşme hükümlerinin uygulanması açısından ihtilaflar ortaya çıkmakta ve bunların artması beklenmektedir. Mücbir sebep konusu sürekli gündeme gelirken, şirketlerin Genel Kurul ve Yönetim Kurulu toplantıları ve kurumsal zorunluluk arz eden benzer toplantıların yapılması zorlaşmakta, hatta imkansız hale gelmektedir. Yaşanan gelişmeler önümüzdeki dönemde yatırım iştahının azalacağı, şirket kuruluşlarından çok iflas ve tasfiyelerin konuşulacağı bir sürecin bizi beklediğini göstermektedir. Bu süreçte firmaların nitelikli hukuki danışmanlık hizmetlerine her zamankinden daha fazla ihtiyacı olacaktır.

DOÇ. DR. ALİ PASLI

İstanbul Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku
Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi

COVID-19 nedeniyle önümüzdeki dönemde ekonomi, sosyoloji, felsefe ve diğer birçok bilim dalında büyük değişiklikler olacağını öngörebiliriz. Fakat en çok etkilenen alan hukuk olup, bu alanda çalışan herkes sürece hazırlıksız yakalandı. Akademisyenler, avukatlar ve kanun koyucular kadar, kanunlarımız da bu dönemde ortaya çıkan sorunların çözümünde yetersiz kalabilmektedir. Bu değerlendirme sadece Türkiye değil, diğer ülkeler açısından da geçerlidir.

Ticaret hukukunu ticari işletme hukuku, şirketler hukuku ve kıymetli evrak hukuku olmak üzere üç temel alana ayırırsak, her üç alanda da ciddi gelişmelerin söz konusu olacağını ifade edebiliriz. Normal koşullarda ihtilaf konusu olmayacak birçok ticari ilişki bile ihtilaf kaynağı haline geldiği için önümüzdeki dönemde ticari dava sayısında önemli bir artış beklenmektedir.

Ticari sözleşmeler tarafların bir araya gelerek, iradelerini karşılıklı imzalarla onaylamaları sonucu şekillenmektedir. Salgın döneminde bu uygulama büyük ölçüde ortadan kalktığı için uzaktan imza, elektronik imza gibi uygulamalar daha da yaygınlaşacaktır. Hatta bugüne kadar gündeme dahi gelmeyen çek, bonu ve diğer kıymetli evrakların elektronik imzayla düzenlenmesi konusu tartışılmakta ve ilgili mevzuat hazırlıkları sürmektedir. Ayrıca, yasalarda bulunan fakat ticari hayatta çok fazla kullanılmayan teyit mektubu uygulamasına bundan sonra daha sık rastlayabiliriz.

Türk Ticaret Kanunu'nda yer alan "basiretli tacir" kavramının ticari sözleşmenin akdedildiği dönemin koşulları göz önünde bulundurulmak suretiyle değerlendirileceği, finansal yeniden yapılandırma, iflas erteleme ve konkordato gibi kavramların yoğun bir şekilde yeniden tartışmaya açılacağı bir döneme girdiğimiz ifade edilebilir.

DR. KÜRŞAD YAĞCI

İstanbul Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk
Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi

COVID-19 sürecinde sözleşme ilişkileri ve borçların ifasında ciddi sorunlar çıkması kaçınılmazdır. Borçlar hukuku ve sözleşmeler hukukunda temel ilke ahde vefa ilkesidir. Fakat aralarında salgının da bulunduğu bazı durumlarda hukuk bu ilkeye bazı istisnalar getirmiştir. Sözleşmeden kaynaklanan borçların ifasının imkansız hale gelmesi veya aşırı derecede zorlaşması durumuyla ilgili olarak Türk Borçlar Kanunu bir takım hükümler öngörmektedir.

Uluslararası ticari işlemlerde ise tarafların uyumsuzlukların çözümünde nasıl yol izleneceği ve hangi hukuk sisteminin uygulanacağına karar vermeleri önem taşımaktadır. Cumhuriyet döneminde ülkemiz Medeni Kanun ve Borçlar Kanunu'nu İsviçre'den iktibas ettiği için bu alandaki mevzuatımız Kıta Avrupası hukuk sistemi ile uyumludur. Sözleşmelerin ifasını imkansız kılan veya çok zorlaştıran, beklenmeyen veya öngörülemeyen dış etkenler olarak tanımlanabilecek mücbir sebep kavramı ile ilgili de birçok ülke hukuk sistemlerinde benzer hükümler bulunmakta, uluslararası ticari sözleşmelerde bu konuda ayrıntılı tanım ve hükümlere sıklıkla rastlanmaktadır.

COVID-19'un mücbir sebep olarak tanımlanıp tanımlanamayacağı son zamanlarda çok tartışılmaktadır. Bu çerçevede somut ticari işlem ve sözleşmelere bakmak gerekir. Salgının mücbir sebep kapsamında değerlendirilebilmesi için sözleşmeler üzerinde doğrudan bir etkisinin bulunması ve borcun ifasını imkansız hale getirmesi zaruri koşullardır. Örneğin, sınırların kapanması nedeniyle ürün sevkiyatı yapılamıyorsa, bir imkansızlık durumundan söz edilmesi mümkündür. Bazı durumlarda ise borcun ifası imkansız olmamakla birlikte, COVID-19 sözleşmeyi etkileyebilir. Sokağa çıkma yasağı veya başka nedenlerden dolayı satışları düşen mağazaların kiralalarını ödemekte zorlanması bu kapsamda değerlendirilebilir.

TÜRKİYE-AVRASYA İŞ KONSEYLERİ

NAİL OLPAK

DEİK Başkanı

CANER ÇOLAK

Genel Sekreter

AYŞEGÜL GÖK ARICAN

Sorumlu Genel Sekreter Yardımcısı

NURENGİZ EŞKİ

Bölge Direktörü

Tel: + 90 212 90 212 339 50 54

E-Posta: neski@deik.org.tr;

avasyabolgesi@deik.org.tr

ELNUR OSMANOV

İş Konseyi Koordinatörü

Tel: + 90 212 90 212 339 50 67

E-Posta: eosmanov@deik.org.tr;

avasyabolgesi@deik.org.tr

TUĞBA BAL BAHAR

İş Konseyi Koordinatörü

Tel: + 90 212 90 212 339 50 55

E-Posta: tbal@deik.org.tr;

avasyabolgesi@deik.org.tr

ALPEREN AY

İş Konseyi Koordinatörü

Tel: + 90 212 90 212 339 50 59

E-Posta: aay@deik.org.tr;

avasyabolgesi@deik.org.tr

**Semineri izlemek için lütfen
tıklayınız.**

**DEİK üyeliği için lütfen
tıklayınız.**

